



An Roinn Tithíochta,
Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta
Department of Housing,
Local Government and Heritage

Scéim Infheistíochta na hOidhreachta Tógtha Leabhrán Treorach d'Iarratasóirí



Cúlra agus Cuspóir na Scéime

Cuireann an treoir seo faisnéis ar fáil d'*iarratasóirí* maidir leis an bpróiseas iarratais agus feidhmiú **Scéim Infheistíochta na hOidhreachta Tógtha (BHIS) 2023**.

Cúlra agus Cuspóir na Scéime

Imríonn cáilíocht ár dtimpeallachta tógtha stairiúla tionchar mór ar ár saol laethúil. Cuireann sé le beogacht ár gcathracha, ár mbailte, ár sráidbhailte agus ár dtuath, cothaíonn sé bród áite, agus cuireann sé go mór lenár rathúnas eacnamaíoch.

Is iad a n-úinéirí agus a n-áititheoirí príomhchaomhnóirí na struchtúr atá cosanta faoi na hAchtanna um Pleanáil agus Forbairt, agus tá siadsan, i dteannta leis na húdaráis Áitiúla, freagrach as iad a chosaint. Tá an BHIS deartha chun tacú le húinéirí agus caomhnóirí agus iad ag tabhairt aire do na struchtúir seo. Ritheann an BHIS taobh le Ciste na Struchtúr Stairiúil (HSF) a cheadaíonn oibreacha caomhantais ar scála níos mó a dhéanamh ar struchtúir oidhreachta. Feidhmeoidh scéim BHIS ar feadh 2023, agus beidh maoiniú le héileamh laistigh den bhliain féilire sin. Beidh an scéim riartha ag na húdaráis áitiúla, agus leithdháiltear méid seasta ar gach ceann acu as an gciste iomlán de **€4.5m** arna chinneadh ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta (an Roinn). Is féidir le maoiniú a bhronntar ar iarratasóirí tríd an scéim a bheith sa raon ó €2,500 go dtí uasmhéid de €15,000

Is iad aidhmeanna na Scéime Infheistíochta na hOidhreachta Tógthaná:

- Cuir maoiniú ar fáil d'úinéirí agus caomhnóirí réadmhaoine stairiúla chun tacú le hinfeistíocht i dtionscadail chaomhnaithe ar scála beag ar fud na tíre atá dian ar shaothar.
- Tacaigh le fostú gairmithe caomhantais, ceardaithe agus ceardaithe i ndeisiú na timpeallachta tógtha stairiúil.
- Cabhrú le deisiú agus caomhnú struchtúr atá cosanta faoi na hAchtanna um Pleanáil agus Forbairt, lena n-áirítear Limistéir Chaomhantais Ailtireachta (ACAanna), nuair a mheasann an tÚdarás Áitiúil go bhfuil sé sin oiriúnach.
- Tacaigh le hoiliúint i scileanna traidisiúnta ar nós díonta, tuí, moirtéal aoil, ballaí cloiche tirime, oibreacha iarainn agus saoirseachta. Caithfidh an Roinn agus an tÚdarás Áitiúil ábhartha aon tionscadail dá leithéid a chomhaontú roimh ré.

Achoimre ar an scéim – cé atá in ann iarratas a dhéanamh, tionscadail incháilithe

Cuireann Scéim Infheistíochta na hOidhreachta Tógtha maoiniú caipitil ar fáil le haghaidh oibreacha ar struchtúir cháilitheacha lena n-áirítear iad seo a leanas:

- (i) Struchtúir faoi chosaint (liostaithe ar Thaifead na Struchtúr Cosanta
- (ii) Struchtúir chosanta molta (atá beartaithe le liostú ar Thaifead na Struchtúr Cosanta)
- (iii) Struchtúir i Limistéir Chaomhnaithe Ailtireachta (ACAanna), nó laistigh de thaitneamhacht Séadchomhartha Náisiúnta

Má bhíonn an t-iarratasóir in amhras faoi incháilitheacht struchtúir faoi leith faoin scéim seo, moltar dóibh dul i dteagmháil lena nÚdarás Áitiúil lena bhfiosrúchán.

Nóta: Ní bhreithneofar ach iarratas amháin in aghaidh an struchtúir nó an iarrthóra. Féadfaidh iarratasóirí cur isteach ar an gCiste um Struchtúr Stairiúil agus ar an Scéim Infheistíochta na hOidhreachta Tógtha, ach ní fhéadfaidh siad leas a bhaint as maoiniú ón dá scéim. I gcásanna ina bhfuil maoiniú bronnta ar iarratasóir faoin dá scéim, ní mór dóibh a chur in iúl cén scéim ar mian leo leanúint léi.

Ní mór gach obair faoin BHIS a bheith ceadaithe, a thabhairt chun críche agus íoc as sula n-iarrtar forchúiteamh ón Roinn. Féadfaidh gné oiliúna gaolmhar a bheith san áireamh san obair.

Oibreacha Cáilitheacha agus Neamhcháilitheacha

Tá liosta Oibreacha Cáilitheacha agus Neamhcháilitheacha thíos.

Ba chóir a thabhairt faoi deara go mbeidh an Roinn ag cur sruth maoinithe ar fáil arís faoin scéim seo le haghaidh oibreacha gnáthchothabhála agus miondeisiúcháin, nach raibh incháilithe do mhaoiniú faoin scéim roimhe seo. Ba cheart d'iarratasóirí ar an scéim gnáthchothabhála agus miondeisiúcháin seo an fhoirm iarratais chaighdeánach do BHIS 2023 a úsáid.

Oibreacha Cáilitheacha

- Oibreacha atá riachtanach chun struchtúr nó cuid de struchtúr a chobhsú
- Deisiú (nó athnuachan) struchtúir dín, clúdaigh agus gnéithe
- Deisiú nó athsholáthar earraí uisce báistí
- Oibreacha chun ballaí seachtracha a dheisiú
- Deisiú siúinéireachta seachtracha
- Deisiú ar fhuinneoga gloine dhaite
- Deisiú agus caomhnú Daingneáin sheachtracha
- Deisiú agus caomhnú Struchtúir agus gnéithe inmheánacha
- Deisiú innealra atá mar chuid lárnach de struchtúr
- Oibreacha chun sairseacht nó gnéithe eile atá i mbaol a chobhsú nó a chosaint
- Oibreacha áirithe chun éifeachtúlacht fuinnimh an fhoirgnimh a mhéadú ar aon dul le treoir ábhartha na Sraithe Comhairle
- Oibreacha ar struchtúir a chuireann le carachtar LCA
- Oibreacha ar sheirbhísí feidhmiúla nuair is gá le linn deisithe chaomhnaithe
- Oibreacha chun an riosca do struchtúr a laghdú
- Táillí gairmiúla a tabhaíodh i leith na coda de oibreacha caipitil a maoiníodh, lena n-áirítear suirbhéanna agus ráitis mhodha

Oibreacha Neamhcháilitheacha

- Cothabháil gnáthaimh agus mion deisiúcháin (féach an t-alt thuas)
- Athruithe nó feabhsuithe

- Scartáil
- Athchóiriú agus atógáil
- Oibreacha neamhriachtanacha
- Oibreacha atá ann cheana féin
- Oibreacha áirithe a bhaineann le ballaí seachtracha agus taisce-dhíonach
- Siúinéireacht sheachtrach áirithe, m.sh. aonaid gloinithe dúbailte, gloiniú stoirme, athsholáthar gloine stairiúil le gloine atá tíosach ar fhuinneamh
- Oibreacha áirithe éifeachtúlachta fuinnimh, m.sh. suiteáil micri-athnuaiteáin
- Oibreacha Réimse Poiblí (ACAnna)

Is féidir sonraí iomlána na n-oibreacha cáilitheacha a fháil ar Chiorclán na Scéime Infheistíochta na hOidhreachta Tógtha, atá ar fáil ar gach suíomh Gréasáin Údarás Áitiúil.



Conas Iarratas a Dhéanamh

Ba cheart d'iarratasóirí príobháideacha nó grúpaí pobail atá ina n-úinéirí nó ina gcaomhnóirí ar struchtúir stairiúla:

- Foirm A a chomhlánú
- Ráiteas Modh cuimsitheach a chur i gceangal leis seo
- a chur faoi bhráid a nÚdarás Áitiúil roimh an dáta deiridh. Socraíonn gach Údarás Áitiúil an dáta seo, moltar d'iarratasóirí seiceáil lena nÚdarás Áitiúil chun dáta ceart a fháil.

Ag cur isteach d'iarratas

Ba chóir iarratais a chomhlíonann na critéir a chur faoi bhráid an Údarais Áitiúil lena mbreithniú faoin spriocdháta.

Seiceáil go háirithe le do thoil:

- Ní sháraíonn an méid maoinithe a iarrtar an t-uasdeontas atá ar fáil
- Tá méid agus foinse an mhaoinithe chomhoiriúnaithe sonraithe go soiléir
- Tá sonraí faoi mhaoiniú státchiste eile dearbhaithe

Soláthraítear faisnéis maidir le conas iarratas a chomhlánú i gceart ar fáil tríd an bhfoirm iarratais treorach, atá ar fáil ó d'Údarás Áitiúil agus ar shuíomh Gréasáin na Roinne.

Measúnú

Déanfar iarratais incháilithe a mheas lena roghnú faoi na critéir seo a leanas:

1. **Tábhacht** an struchtúir.
2. **Éifeachtúlacht** na n-oibreacha.
3. **Cáilíocht** na modheolaíochta agus fiúntas teicniúil na n-oibreacha atá beartaithe.
4. **Sochair Fostaíochta**

Maoiniú Tionscadal

Is é an t-íosmhéid maoinithe a bhronnfar ar thionscadail rathúla **€2,500** suas go dtí uasmhéid de **€15,000**. Bunaithe ar mheasúnú na n-iarratas, leithdháilfidh na húdaráis áitiúla aonair maoiniú ar gach ceann de na hiarratasóirí rathúla. Tabharfar tosaíocht do thionscadail mhionscála a bheidh dian ar shaothar.

Ní bhaineann an t-íosmhéid le tionscadail a fhaigheann maoiniú faoin scéim phíolótach le haghaidh gnáthoibreacha cothabhála agus miondeisiúcháin. Is é **€2,500** an dámhachtain uasta do thionscadail dá leithéid.

Cistí Comhoiriúnacha

Faoi BHIS, **ní fhéadfaidh luach iomlán an mhaoinithe poiblí go léir a chuirtear ar fáil do thionscadail aonair a bheith níos mó ná 50% de chostas iomlán an tionscadail**, lena n-áirítear maoiniú a fuarthas ó ghníomhaireachtaí poiblí eile lena n-áirítear an SEAI, an Chomhairle Oidhreachta, LEADER agus ranna eile rialtais agus údaráis áitiúla. Ní féidir obair dheonach (sochar comhchineáil), cistí/ranníocaíochtaí na n-údarás áitiúil féin nó maoiniú ó fhoinsí státchiste eile a úsáid chun an riachtanas cistiú meaitseála a shásamh.

I gcásanna eisceachtúla, is féidir leis an iarratasóir dul i dteagmháil leis an údarás áitiúil, a dhéanann an cás chuig an Roinn chun athrú ar an rannán maoinithe meaitseála. Ba chóir don iarratasóir teagmháil a dhéanamh leis an Oifigeach Caomhantais Ailtireachta chun an scéal a phlé.

Monatóireacht ar Dhul Chun Cinn an Tionscadail

Tuarascálacha Rialta ar Dhul Chun Cinn

Mar chuid den phróiseas maoinithe faoi BHIS 2023, ceanglaítear ar an Údarás Áitiúil cuairteanna ar láithreáin fhisiciúla a dhéanamh, nuair is féidir agus is cuí, le linn an tionscadail, agus ceanglaítear orthu an Roinn a nuashonrú ag eatrainm rialta maidir le dul chun cinn na dtionscadal. Ceanglaítear ar an Iarratasóir faisnéis ábhartha a sholáthar don Údarás Áitiúil maidir leis na hoibreacha a bhfuil tionscadal ag fáil maoiniú dóibh, lena n-áirítear oibreacha a chríochnú, tosú, dul chun cinn, agus aon athruithe a d'fhéadfadh tarlú i rith na bliana féilire.

Íocaíocht Deontais ón Údarás Áitiúil a Éileamh

Tá údaráis áitiúla freagrach as cistí faoin scéim a íoc le hiarratasóirí rathúla. Nuair a bheidh oibreacha críochnaithe ní mór don iarratasóir teagmháil a dhéanamh leis an údarás áitiúil chun na hoibreacha comhlánaithe a chur in iúl dóibh. Ní mór don iarratasóir an cháipéisíocht ábhartha a sholáthar don Údarás Áitiúil lena n-áirítear cóipeanna de na sonraisc deiridh, deimhniú imréitigh cánach do dheontais os cionn €10,000 (mura bhfuil siad curtha isteach cheana féin), agus sonraí faoi líon na gconraitheoirí laethanta agus comhairleoirí gairmiúla a chaith ar na hoibreacha. Ní mór don Údarás Áitiúil na hoibreacha comhlánaithe agus na doiciméid a cuireadh isteach a dheimhniú mar oibreacha de réir théarmaí an deontais sular féidir íocaíocht a dhéanamh leis an iarratasóir.

Forchúitíonn údaráis áitiúla cistí níos déanaí ó DHLGH.

Nóta Treorach ar Ráitis Modha

Comhlánaíonn an Gairmí Caomhnaithe an **Ráiteas Modh** agus ní mór dó cur síos a dhéanamh ar riocht an struchtúir, agus sonraí a thabhairt ar an gcaoi a ndéanfar oibreacha caomhnaithe/deisiúcháin. Ní gá go mbeadh an doiciméad seo ró-fhada ach caithfidh sé a bheith oiriúnach do nádúr agus scála na n-oibreacha beartaithe, m.sh. ní bheidh an oiread sonraí ag teastáil ó Ráiteas Modha maidir le hath-thuí agus ceann le haghaidh deisiúcháin struchtúracha nó saoirseachta. Níor chóir go mbeadh sé níos mó ná **DEICH leathanach A4**.

Caithfidh na nithe seo a leanas **a bheith sa Ráiteas Modha**:

1. Cur síos gonta ar an struchtúr.
2. Cur síos ar na hoibreacha atá beartaithe.
3. Ráiteas tionchair agus bearta maolaithe molta (más infheidhme).
4. Crostagaírt den Ráiteas Modh leis an bplean oiliúna, nuair is cuí.

Ní mór oibreacha caomhantais a dhearadh, a shonrú agus a mhaoirsiú ar an láithreán ag gairmí(i) caomhnaithe foirgneamh atá cáilithe go cuí agus a bhfuil taithí chúí acu a gceanglófar orthu a dhearbhuí nuair a bheidh siad críochnaithe go bhfuil oibreacha déanta go caighdeán sásúil agus de réir dea-chleachtas caomhnaithe. Ba cheart go mbeadh **creidiúnú caomhantais ag an ngairmí foirgníochta ó chomhlacht**

gairmiúil ábhartha nó inniúlacht inléirithe sa réimse ábhartha de chaomhnú foirgneamh.

I gcás ina luíonn an saineolas sonrath le cleachtóir, m.sh. tuí nó saor cloiche, d'fhéadfaí a mheas go bhfuil ról an ghairmí caomhnaithe tógála do thionscadal ar leith á gcomhlíonadh acu

Chun sonraí breise a fháil ar ráitis mhodha, féach le do thoil le Ciorclán na Scéime Infheistíochta na hOidhreachta Tógtha, atá ar fáil ar shuíomhanna Gréasáin uile na nÚdarás Áitiúil.

Sonraí Teagmhála

Le tuilleadh eolais a fháil faoin scéim seo, déan teagmhail le **hOifig Caomhnaithe nó Pleanála Ailtireachta d'Údarás Áitiúil** Aonad Beartais Oidhreachta Tógtha, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta, Teach an Chustaim, Baile Átha Cliath 1, D01 W6X0 or email nó ríomhphost BHIS@housing.gov.ie.

Téarmaí & Coinníollacha Deontais

Tabhair faoi deara, le do thoil, go gcaithfidh oibreacha atá ceadaithe ag deontais gach riachtanas reachtúil a chomhlíonadh, lena n-áirítear cead pleanála agus tá gach iarratas faoi réir FOI. Chun liosta iomlán téarmaí agus coinníollacha a fháil, téigh i gcomhairle le Ciorclán na Scéime Infheistíochta Oidhreachta Tógtha, atá ar fáil ar gach láithreán gréasáin de chuid an Údaráis Áitiúil.



Teach Tuí, Galros, Cuan na Sionainne, Co Uíbh Fhailí – maoinithe faoi BHIS 2021